

Bakalářská práce

Jméno a příjmení studenta: Pavel Krajíc

Oponent: Prof. Dr. Albert-Peter Rethmann

Posudek oponenta:

Téma: Sebevražda – mravní hodnocení

P. Krajíc se ve své práci zabývá otázkou morálního hodnocení sebevraždy. Lze ocenit rozvržení látky jednotlivých kapitol této práce, zejm. fakt, že dříve než se autor věnuje samotné skutečnosti mravního hodnocení tohoto jevu, zabývá se v 1. kap. otázkou důstojnosti lidského života.

Mezi nedostatky textu však patří skutečnost, že mnohde nemá povahu souvislého a celistvého zpracování daného tématu, ale působí píše jako výčet pohledů jednotlivých citovaných děl. Např. v uvedené 1. kap. o důstojnosti lidského života vybírá z knih, jež jsou uvedeny v poznámkách, témata, která s důstojností lidského života souvisí jen velmi okrajově (B. Häring apeluje k nesobeckému životu, apoštolský list *Salvici doloris* pojednává o smyslu lidského utrpení, J. Škoblík o *optio fundamentalis*...). Souvislost s tématem kapitoly je však velmi nezřetelná a autor se jí snaží postihnout často velmi násilnými skoky, např. proto, aby se mohl zabývat *optio fundamentalis*, musí uvést: „*K tomu, aby člověk žil v souladu s hodnotou lidského života, je zapotřebí, aby učinil důležitý krok ve svém osobním životě, kterým se miní základní rozhodnutí – optio fundamentalis.*“ (s. 9) Filozofickému i teologickému zdůvodnění hodnoty lidského života je pak věnováno jen velmi málo prostoru.

Některé části práce (především v její druhé polovině) jsou navíc téměř doslovné citace z děl, která autor uvádí v poznámkách (např. s. 36-38 z knihy S. Pfeifera *Slabé nésti*). Vzhledem k tomu, že je vždy uvedeno dílo, které takto bylo použito, se jistě nejedná o podvod, nicméně ukazuje na nedostatečnou snahu popř. schopnost danou literaturu zpracovat.

Ve stěžejní 5. kap. věnované etickému hodnocení sebevraždy lze kladně ohodnotit autorův postřeh, že mravní závažnost tohoto činu může být různými okolnostmi umenšena (s. 28). Také je pozitivní, že se zabývá i eticky velmi nejednoznačnými tématy – např. sebeupálením J. Palacha, sebevraždami vojáků a vyzvědačů motivovanými ochranou těch, které by mohli při event. mučení vyžradit. (s. 33) Škoda jen, že se těmito otázkám věnuje poměrně málo prostoru.

Podkapitola 6.2 *Konkrétní případy v praxi* nepůsobí příliš homogenním dojmem a ve čtenáři vyvolává pocit, že tvoří jen prostor pro uvedení těch fakt, která se nedala použít na žádném jiném místě.

Velkou část představené práce tvoří 7. kap. *Mravní hodnocení asistované sebevraždy – „asistovaného suicidia“*. Tato tematika je jistě velmi eticky zajímavá a s tématem bakalářské práce bezesporu souvisí. Přesto se čtenář neubrání dojmu, že se jí věnuje až příliš prostoru ve srovnání s tím, nakolik se rozebíraly jiné okolnosti sebevraždy. V problematice aktivní eutanázie, která je v textu také zpracována (s. 46-49), lze ještě vystopovat souvislost s tématem práce, avšak u pasivní eutanázie či

potratu, jimž se autor – byť krátce – také věnuje (s. 47), již tomu tak není. Velký prostor také je vymezen také pojednání o paliativní péči. (s. 52-60) Tu lze samozřejmě vnímat jako prevenci přání nemocných podstoupit asistovanou sebevraždu. Nicméně se zdá, že pokud je tématikou práce morální hodnocení sebevraždy jako takové a nikoliv pouze asistovaného suicidia, je problematika paliativní péče tématem až příliš vzdáleným. Navíc se pak může zdát, že autor opomněl stejně pečlivě rozpracovat pravidla péče o lidi se sebevražednými sklony motivovanými něčím jiným než nemocí či obavou z nedůstojného umírání.

Práci lze také vytknout velmi časté citace ze sekundárních pramenů. Např. ve 3. kap. věnované dějinnému vývoji postoje k sebevraždě se téměř nikde neuvádějí odkazy přímo na autory, o nichž je pojednáno. Dále je citováno z druhotných pramenů např. na s. 53.

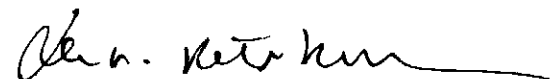
V komentáři biblických úryvků by snad bylo také vhodné zdůraznit rozdíl mezi sebevraždou motivovanou odmítnutím života (Jidáš), zachováním si cti (Saul), či záchranou druhých (Eleazar). Autorem knihy Přísloví podle poznatků současné biblistiky není Šalomoun, jak uvádí autor. (s. 36)

Tvrzení, že současné kanonické právo stále na sebevrahy uvaluje zákaz církevního pohřbu, k němuž autor dospívá v závěru 4. kap. (s. 20), není podle mého názoru opodstatněné.

Některé výrazy, věty či slovní spojení se jeví jako nevhodné pro vědeckou práci, např.: „*Jedni cestují do Švýcarska kvůli lyžování, jiní obdivují krásu čistých jezer. Je ale zvláštní skupina turistů, která do této alpské země míří za jediným cílem – aby tu našla smrt.*“ (s. 49), „*Nemocný (...) nebude už jeho (lékařovu) profesi degradovat na profesi pana Mydláře.*“ (s. 55), „*Čeho je moc, toho je příliš...*“ (s. 60)

Další tvrzení, která autor uvádí především v souvislosti s otázkou smyslu utrpení a křesťanského postoje k němu, se mohou zdát jako velmi zjednodušující, např.: „*Kristův učedník nelpí na pozemském životě za každou cenu...*“ (s. 7), „*...pokud člověk vloží svou důvěru do milosrdného pohledu Ježíše Krista, může ožít chuť k životu navzdory zoufalství vyvolanému proviněním.*“ (s. 14), „*Kde zůstává živá myšlenka na Boha, na jeho dobrotu a na to, že Kristus právě svým utrpením vykoupil a osvobodil člověka, tam snadno nepovstane pokušení k suicidiu.*“ (s. 34), „*Nejkrásnějším darem pro toho, kdo mluví o suicidiu, může být pocit, že v rozhovoru s námi něco do nás vkládá, že je „plodný“ ...*“ (s. 34), „*Jistota nesmrtelnosti a naděje na slíbené zmrtvýchvstání (...) dávají věřícím nesmírnou sílu důvěřovat zcela Bohu. Dnešní společnosti poznamenané silně materializmem toto zřejmě nic neříká.*“ (s. 40)

Vzhledem na tyto nedostatky nevidím tuhle práci obhajitelnou.

Prof. Dr. Albert-Peter Rethmann